

ARCHEOLOGIENOTA

RUISBROEK – GROOT BIJGAARDENSTRAAT 2017

PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM

ERFPUNT – CEL ONDERZOEK

RAPPORTEN VAN ERF PUNT – CEL ONDERZOEK 7 – DEEL 2

RAPPORTEN VAN ERFPUNT – CEL ONDERZOEK 7 – DEEL 2

OPDRACHTGEVER

Vrije Basisschool Sint-Lutgardis, A. Quintusstraat 45, 1600 Sint-Pieters-Leeuw

PROJECT

Ruisbroek – Groot Bijgaardenstraat 2017

PROJECTCODE AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED
2017A211

UITVOERDER PROJECT

Erfpunt – cel Onderzoek
OE/ERK/Archeoloog/2016/00101
Regentiestraat 63
9100 Sint-Niklaas

AUTEURS

Thierry Van Neste, Marjolijn De Puydt

WETENSCHAPPELIJKE BEGELEIDING

Niet van toepassing

© Erfpunt – cel Onderzoek, 20177

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Erfpunt.

Erfpunt aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

ISSN 0778-3841

Erfpunt - cel Onderzoek

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

Tel +32 (0)3 778 87 59

onderzoek@erfpunt.be

www.erfpunt.be

www.facebook.com/Erfpunt

<https://sketchfab.com/archeologischdienstwaasland>

1. BESCHRIJVING VAN DE UITGEVOERDE WERKEN

1.1. VERANTWOORDING

Ter hoogte van de Groot Bijgaardenstraat te Ruisbroek (Sint-Pieters-Leeuw) zal de Vrije Basisschool Sint-Lutgardis een nieuwe kleuter- en lagere school oprichten. Naar aanleiding hiervan werd een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem uitgevoerd door de cel Onderzoek van Erfpunt. Op basis hiervan werd beslist om een voorafgaande archeologische prospectie met ingreep in de bodem uit te laten voeren.

Dit onderzoek werd uitgevoerd door de cel Onderzoek van Erfpunt. De goedkeuring voor het project met nummer 2017A211 werd ontvangen op 22 december 2015. Het onderzoek werd uitgevoerd op 26 januari 2017 door archeologen Thierry Van Neste (veldwerkleider) en Marjolijn De Puydt. Het team werd vervolledigd door Dirk Boel, geschoolde veldtechnicus van Erfpunt.

1.2. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

PROJECTCODE

2017A211

WETTELIJK DEPOT

ISSN 0778-3841

ERKENDE ARCHEOLOOG

Erfpunt

OE/ERK/Archeoloog/2016/00101

Regentiestraat 63

9100 Sint-Niklaas

NAAM OPDRACHTGEVER:

Vrije Basisschool Sint-Lutgardis, A. Quintusstraat 45, 1600 Sint-Pieters-Leeuw

VINDPLAATSNAAM:

Ruisbroek – Groot Bijgaardenstraat 2017 (RB GBS 17)

PROVINCIE:

Vlaams-Brabant

GEMEENTE:

Sint-Pieters-Leeuw

DEELGEMEENTE:

Ruisbroek

PLAATS:

Groot Bijgaardenstraat

TOPONIEM:

Negenmanneke

COÖRDINATEN PROJECTGEBIED BUREAUONDERZOEK (LAMBERT '72):

Noord: 164601, 864000 m

Oost: 144648,39000 m

Zuid: 164467,804600 m

West: 144403,148000 m

KADASTRALE GEGEVENS PROJECTGEBIED BUREAUONDERZOEK:

Sint-Pieters-Leeuw, Afdeling 7, Sectie A, percelen 38F6, 38K6, 38L6 en 40/2 (GRB 08/02/2017)

COÖRDINATEN HUIDIG PROJECTGEBIED (LAMBERT '72:

Noord: 164547,406100 m

Oost: 144572,306100 m

Zuid: 164471,628700 m

West: 144473,903400 m

KADASTRALE GEGEVENS HUIDIG PROJECTGEBIED:

Sint-Pieters-Leeuw, Afdeling 7, Sectie A, percelen 38F6, 38K6, 38L6 en 40/2 (GRB 08/02/2017)

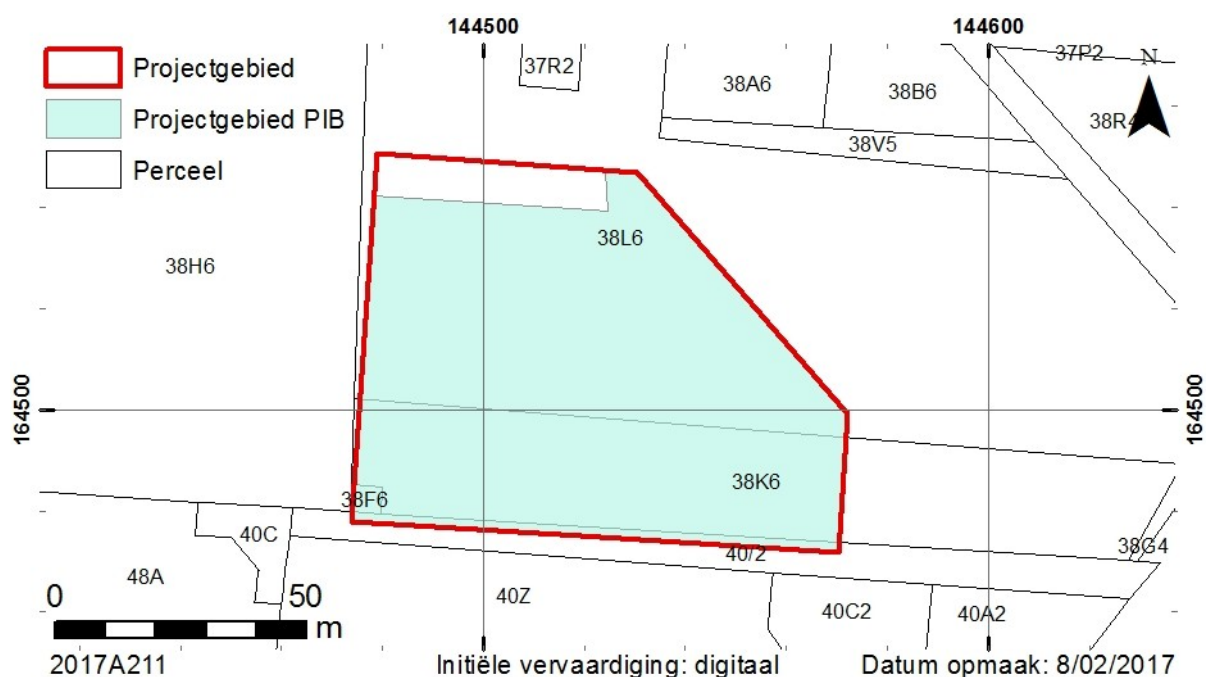

Fig. 1. Afbakening van de projectgebieden van het bureauonderzoek en de prospectie met ingreep in de bodem op het kadaster (GDI-Vlaanderen 2017).

TOPOGRAFISCHE LIGGING:

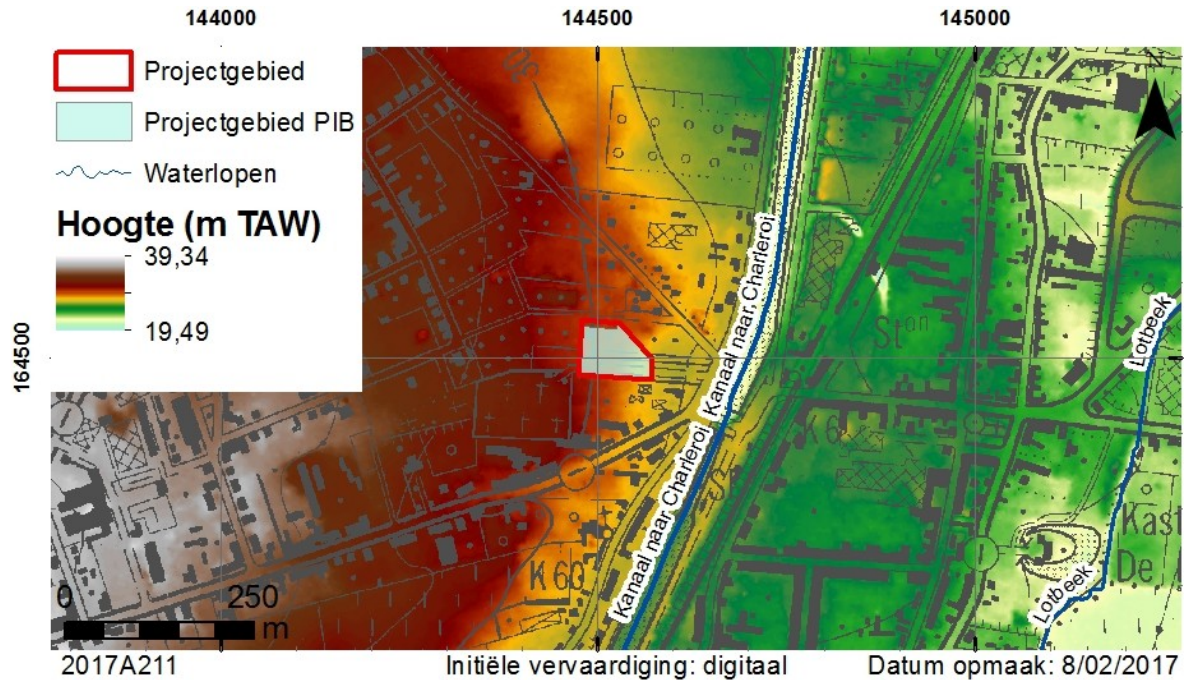

Fig. 2. Situering op de topografische kaart en het DHM II (AGIV WMS; GDI-Vlaanderen 2016).

BEGIN DATUM VELDWERK:

26 januari 2017

EINDE DATUM VELDWERK:

26 januari 2017

BETROKKEN ACTOREN EN PERSONEN BUITEN HET PROJECT

Veldwerkleider: Thierry Van Neste

Assistent-archeoloog: Marjolijn De Puydt

Assistent-aardkundige: Thierry Van Neste

1.3. OMSCHRIJVING VAN DE ONDERZOEKSOPDRACHT

1.3.1. Vraagstelling

De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 6.018,13 m², hierbij zal meer dan 1000 m² verstoord worden.

Artikel 5.4.1 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 stelt dat het bij *aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones* verplicht is om een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 van datzelfde decreet toe te voegen aan een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem.

Bij de prospectie met ingreep in de bodem dienen minimaal volgende vragen beantwoord te worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettings, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja;
 - o Hoeveel niveaus zijn er te onderscheiden?
 - o Wat is de omvang?
 - o Komen er oversnijdingen voor?
 - o Wat is het, geschatte, aantal individuen?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
 - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

Welke zone komt in aanmerking voor vervolgonderzoek? Welke spoordensiteit kan verwacht worden?

1.3.2. Randvoorwaarden

De prospectie met ingreep in de bodem moet worden uitgevoerd in goede terreinomstandigheden. Dit betekent o.m. dat:

- de weersomstandigheden dermate zijn dat ze een goede waarneming toelaten. De veldwerkleider voorziet een scenario voor het geval de prospectie moet worden uitgesteld omwille van slechte weersomstandigheden.
Hierbij zijn maatregelen ter bescherming van kwetsbare contexten inbegrepen.
- de veldwerkleider een voorstel doet om de veldstrategie aan te passen indien de terreinomstandigheden dit vereisen.

- bij een langdurige opschorting (>1 maand) door de veldwerkleider maatregelen voorgesteld worden om de degradatie van alle aanwezige sporen tegen te gaan.
- de opgravingzone visueel en/of fysiek is afgescheiden van andere zones waar werken uitgevoerd worden.
- de veldwerkleider een duidelijk zicht heeft op eventueel aanwezige leidingen.
- de werf is ingericht conform de vigerende wetgevingen inzake arbeid, bodemverzet en veiligheid.
- er duidelijke afspraken zijn tussen de veldwerkleider en de opdrachtgever over:
 - o wie de kraan levert;
 - o wie de bemaling voorziet in geval van wateroverlast;
 - o het terug dichten van de sleuven en herstel terrein;
 - o communicatie met de pers.

Indien niet kon voldaan worden aan bovenstaande voorwaarden, kon het onderzoek (tijdelijk) niet uitgevoerd worden. Daarnaast werden geen criteria voorzien waardoor een voorziene onderzoeksmethodiek nog niet uitgevoerd moest worden.

1.4. WERKWIJZE EN ONDERZOEKSSTRATEGIE

Om een evaluatie te maken van het archeologische potentieel van het terrein, werd gebruik gemaakt van het systeem van continue proefsleuven. In totaal werden 5 sleuven aangelegd, telkens met een breedte van 2,5 m. Voor het graven van de sleuven werd gebruik gemaakt van een rupskraan met platte bak. De bedoeling was om de 5 sleuven parallel aan te leggen met een tussenafstand van 15 m. Er moesten enkele kleine toepassingen worden doorgevoerd omwille van de situatie van het terrein. Zo werd de ligging van sleuf 3 licht aangepast om enkele pas geplante fruitbomen niet te hoeven ontwortelen. Ook de ligging van sleuf 5 werd aangepast. Het zuidelijke deel van het projectgebied was immers in gebruik genomen als werfweg en er bevond zich een nieuwe wegfundering tegen de zuidwestelijke hoek van het projectgebied (fig. 3).

Fig. 3. Zicht op het zuidelijke deel van het projectgebied, met werfweg en nieuwe wegfundering.

De totale oppervlakte van het onderzoeksgebied bedroeg 5645,31 m². Door middel van de sleuven werd hiervan in totaal 821,50 m² of 14,55 % onderzocht. De inplanting van de sleuven is te zien op fig. 4.

Na het machinale afgraven werd het archeologische vlak manueel opgeschaafd. Vervolgens werden de aanwezige sporen, natuurlijke sporen en recente verstoringen aangeduid en ingemeten met een totaalstation. De bekomen gegevens werden verwerkt in een GIS-omgeving.

Teneinde de interpretatie van mogelijke sporen te verduidelijken, werd een selectie van de aanwezige sporen gecoupeerd. Deze werden telkens geregistreerd volgens de vereisten in de Code Goede Praktijk.

Binnen het projectgebied werd een aardkundig referentieprofiel aangelegd, waarbij dieper werd gegaan dan het archeologische vlak, teneinde een beter inzicht te krijgen in de bodemopbouw. Dit putwandprofiel werd opgeschoond en geregistreerd door middel van foto's. De bodemopbouw werd bestudeerd door assistent-aardkundige Thierry Van Neste.

Tijdens het onderzoek werden geen vondsten ingezameld. Er zijn dan ook geen artefacten die in aanmerking komen voor conservatie.

In het kader van het onderzoek was er geen noodzaak aan het nemen van stalen.

Voor de beschrijving van het putwandprofiel werd een databank opgemaakt. Hierin werden ook de tekeningenlijst en fotolijst opgesteld. De resulterende lijsten zijn als bijlage bij dit rapport toegevoegd.

- De tekeningenlijst geeft een beschrijving van de tekeningen die zowel tijdens het terreinwerk als tijdens de verwerking werden gemaakt.
- De fotolijst tenslotte bevat de beschrijvingen van de diverse overzichts- en detailfoto's die tijdens het veldonderzoek werden genomen.

Tijdens het onderzoek diende in beperkte mate te worden afgeweken van de vooropgestelde aanpak uit de toelating, meer bepaald met de locatie van de sleuven (cf *supra*). Teneinde de beoogde oppervlakte alsnog te kunnen onderzoeken, werden de sleuven enigszins verplaatst.

Rekening houdende met de geplande werken (zie verslag van resultaten bureauonderzoek) was het mogelijk om een zone in het noorden van het projectgebied af te bakenen voor een behoud *in situ*. Omwille hiervan werd een beperkt deel van het totale projectgebied niet onderzocht. De afbakening hiervan is zichtbaar in fig. 1.

Tijdens het project werden geen aspecten aangetroffen waarvoor het advies van specialisten werd ingewonnen.

Dit rapport schets het algemene kader van het onderzoek en bevat de neerslag van de onderzoeksresultaten. Een kopie ervan, met bijlagen en sporenplan, wordt in digitale vorm aangeleverd aan de Vrije Basisschool Sint-Lutgardis, het agentschap Onroerend Erfgoed (Brussel en Vlaams-Brabant), de Centrale Archeologische Inventaris en Erfpunt – cel Beheer.

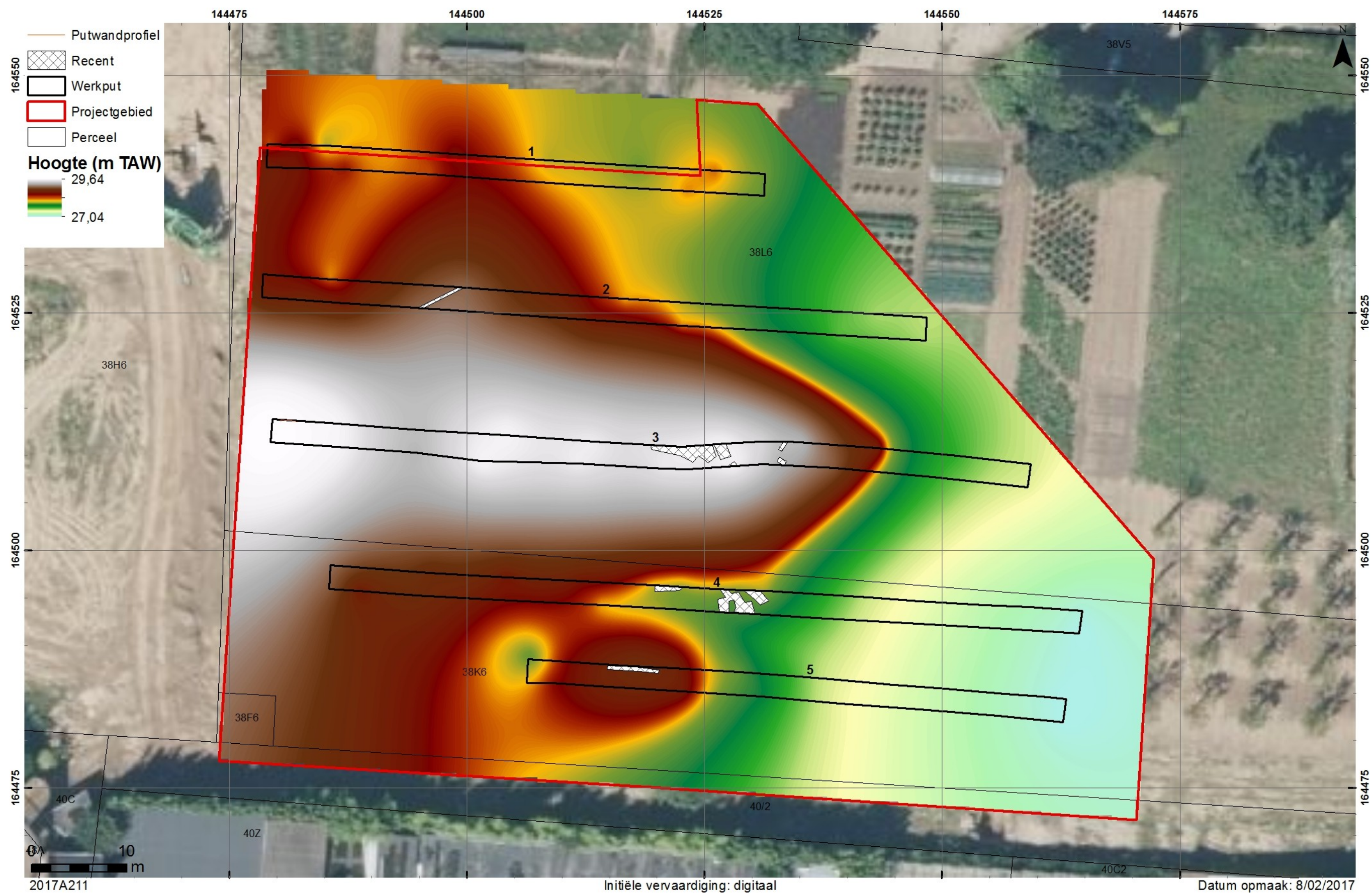

Fig. 4. Allesporenkaart op het kadaster, met weergave van de geïnterpoleerde hoogte van vlak 1.

2. ASSESSMENTRAPPORT

2.1. AARDKUNDIGE OPBOUW

De Tertiaire bodem onder het projectgebied wordt gerekend tot het lid van Saint Maur, herkenbaar aan zeer fijnsiltige klei met dunne intercalaties van zeer fijn silt. De dikte varieert van 20 tot 35 meter.¹

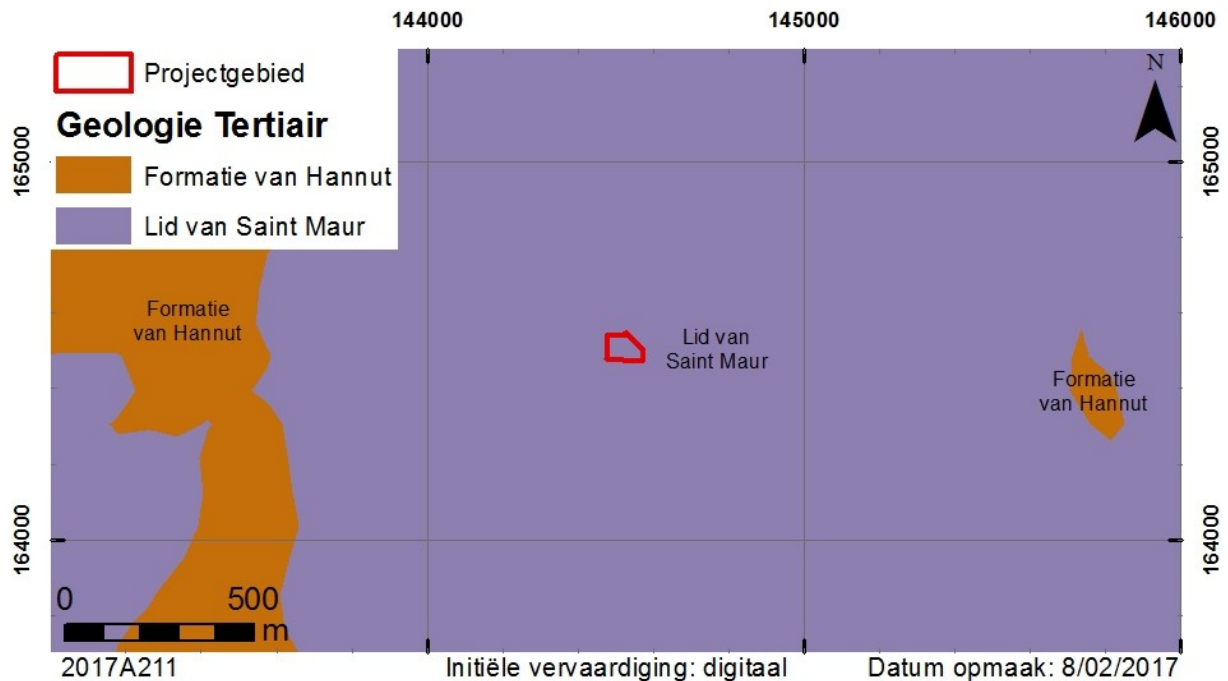

Fig. 5. Situering op de geologische kaart van het Tertiair (GDI-Vlaanderen 2002).

Binnen het projectgebied is de tertiaire laag afgedekt door fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) (*FLP_w*). De fluviatiele afzettingen zijn zelf mogelijk afgedekt door eolische siltafzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk vroeg-Holoceen (*ELP_w*) of hellingsafzettingen van het quartair (*HQ*). De eolische en hellingsafzettingen kunnen plaatselijk ontbreken.

¹ Schroyen, Buffel, Matthijs 2003, 10.

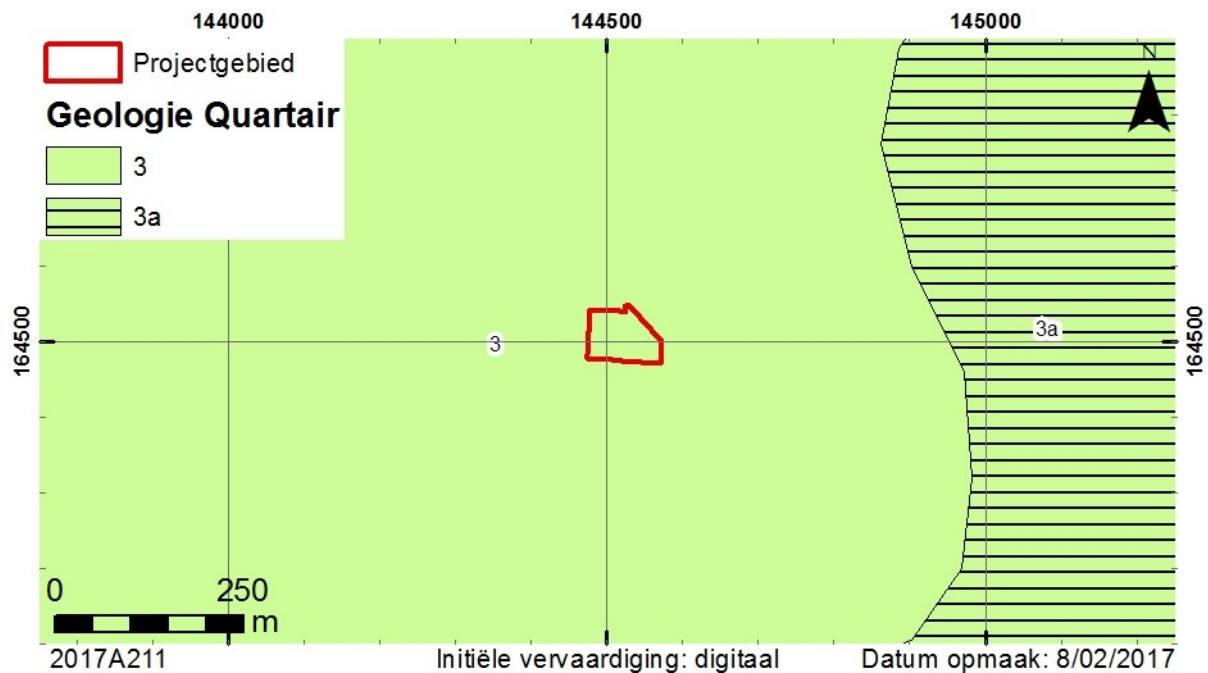

Fig. 6. Situering op de geologische kaart van het Quartair (Bogemans F. 2005)..

De fluviatiele afzettingen worden omschreven als een complex van leem- en/of zandleemlagen die alterneren met zandige of kleiige laminae. Indien aanwezig bestaat de top vaak uit leemhoudend veen. Cryoturbaties kunnen vaak waargenomen worden. Deze afzettingen worden als het Lid van Oostakker geklasseerd. Het lid werd tijdens het Midden Weichseliaan afgezet. Het Lid van Oostakker wordt vaak gedomineerd door overstromings- en oeverwalafzettingen. Concreet betekent dit dat het lid wordt opgebouwd uit meerdere fining-up cycli met sedimentatiepatronen typisch voor een meanderend rivierstelsel. Dit betekent fijn klastisch materiaal (fijn zand, leem, en klei), al dan niet met weinig materiaal. Meer zeldzaam worden zandige laterale aggradatie-afzettingen waargenomen.² De eolische sedimenten behoren tot de Formatie van Gembloux. De Formatie van Gembloux bevat drie leden, namelijk het Lid van Hainaut, het Lid van Hesbaye en het Lid van Brabant. Enkel de laatste twee komen voor in de regio van het projectgebied.

Het lid van Hesbaye bestaat uit een lichtbruin tot grijs leem dat dikwijls kalkrijk is. Het is een eolische loess dat door herwerking door smeltwater afgezet werd in kleine depressies. Typisch aan deze afzettingen is het gelamineerde voorkomen. Vaak worden landmollusken waargenomen, vooral *Succinea oblonga*. Een deel van de opbouw van deze afzetting kan dus gerelateerd worden aan massabewegingen. Door de vochtige omstandigheden tijdens het Midden Weichseliaan was er meer smeltwater voorhanden, zodat er meestal oppervlakkige afspoeling op een bevroren ondergrond optrad. Het gevolg is een gestratifieerde leem met dunne intercalaties van zand, klei of lemig zand. Mogelijk zijn er dunne laagjes of brokjes herwerkt organisch of weinig materiaal aanwezig. Geregeld is er een vermenging met materiaal van het onderliggende substraat. Vaak worden in het leem grindhoudende elementen teruggevonden (voornamelijk gerolde en gebroken silex). Deze kunnen als 'restgrind' gevormd zijn door eolische werking en oppervlakkige afspoeling, waarna de keitjes nog een latere verplaatsing ondergaan kunnen hebben. Het is evident dat deze afzettingen voornamelijk langs hellingen en in lokale depressies wordt waargenomen. Zelden wordt ze waargenomen nabij de toppen van heuvels. De dikte van deze sedimenten kan variëren van

² Schroyen et.al. 2003, 19.

plaats tot plaats en reikt van 0m tot 15m. Deze strata behoren tot het Boven-Pleistoceen, meer bepaald werd het grootste deel van het sediment afgezet tijdens het Midden Weichseliaan. Het lid van Brabant kan beschreven worden als een gele, kalkrijke loess. Aan de hand van Dra-verschijnselen kan men afleiden dat de loess werd afgezet door noordoostelijke winden. Het leem is in droge omstandigheden vaak poederig of bros. De afzettingen bestaan meestal uit ongelaagd of soms zwak gestratificeerde leem. Het betreft hier dus meestal een zuiver eolische sequentie. Sporadisch kunnen enkele slecht herkenbare intercalaties van oudere herwerkte sedimenten waargenomen worden. Het leem wordt tegenwoordig vooral waargenomen op plateaus of quasi vlakke delen, waar er bijna geen hellingswerking is. De bovenste 2 m à 3 m is vaak ontkalkt en verweerd tot een alfisol-bodem. Deze bodem is kleirijk en wordt in boorbeschrijvingen vaak benoemd als “terre-à-briques”. Dit leem werd op vele plaatsen gebruikt voor de vervaardiging van bakstenen. De dikte van dit pakket is erg variabel, en kan dikwijls de 10 m overschrijden.³

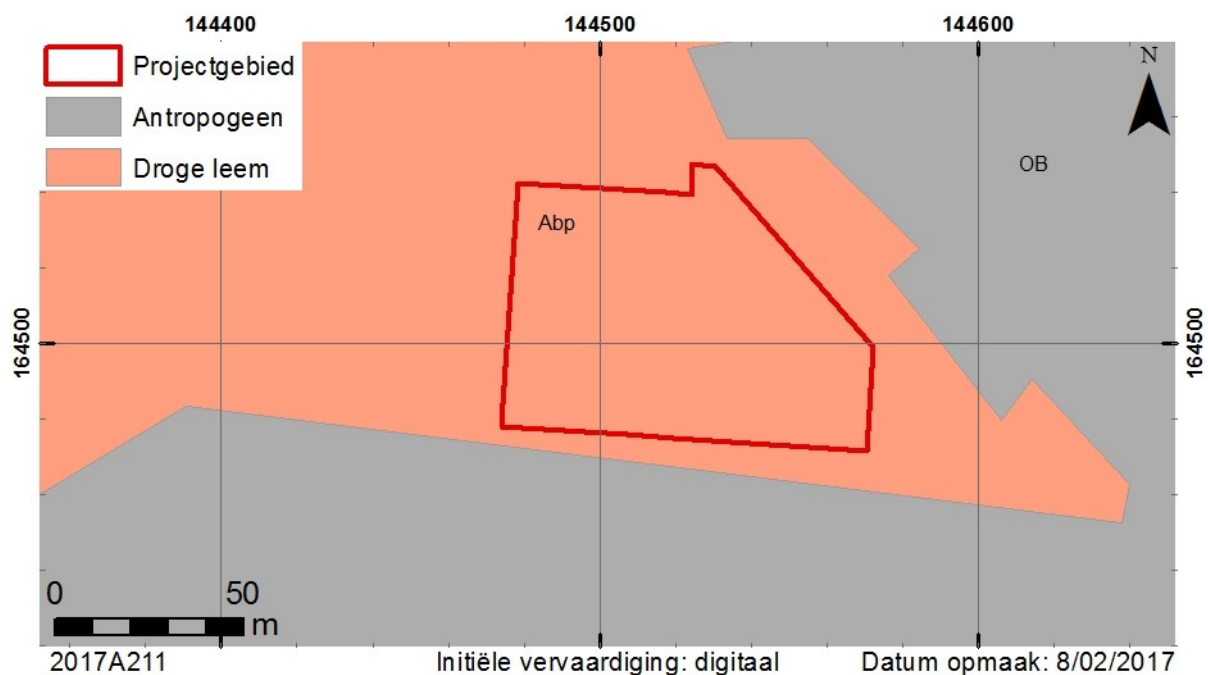

Fig. 7. Situering op de bodemkaart (GDI-Vlaanderen 2001).

Op de bodemkaart staat het projectgebied aangeduid als gronden op leem zonder profielontwikkeling (fig. 7-Abp). Deze gronden komen voor in colluviale droge leemdepressies. De gronden bestaan uit leemmateriaal geërodeerd van de hoger liggende plateau gronden.⁴

³ Schroyen et.al. 2003, 19-20.

⁴ Van Ranst & Sys 2000, 300.

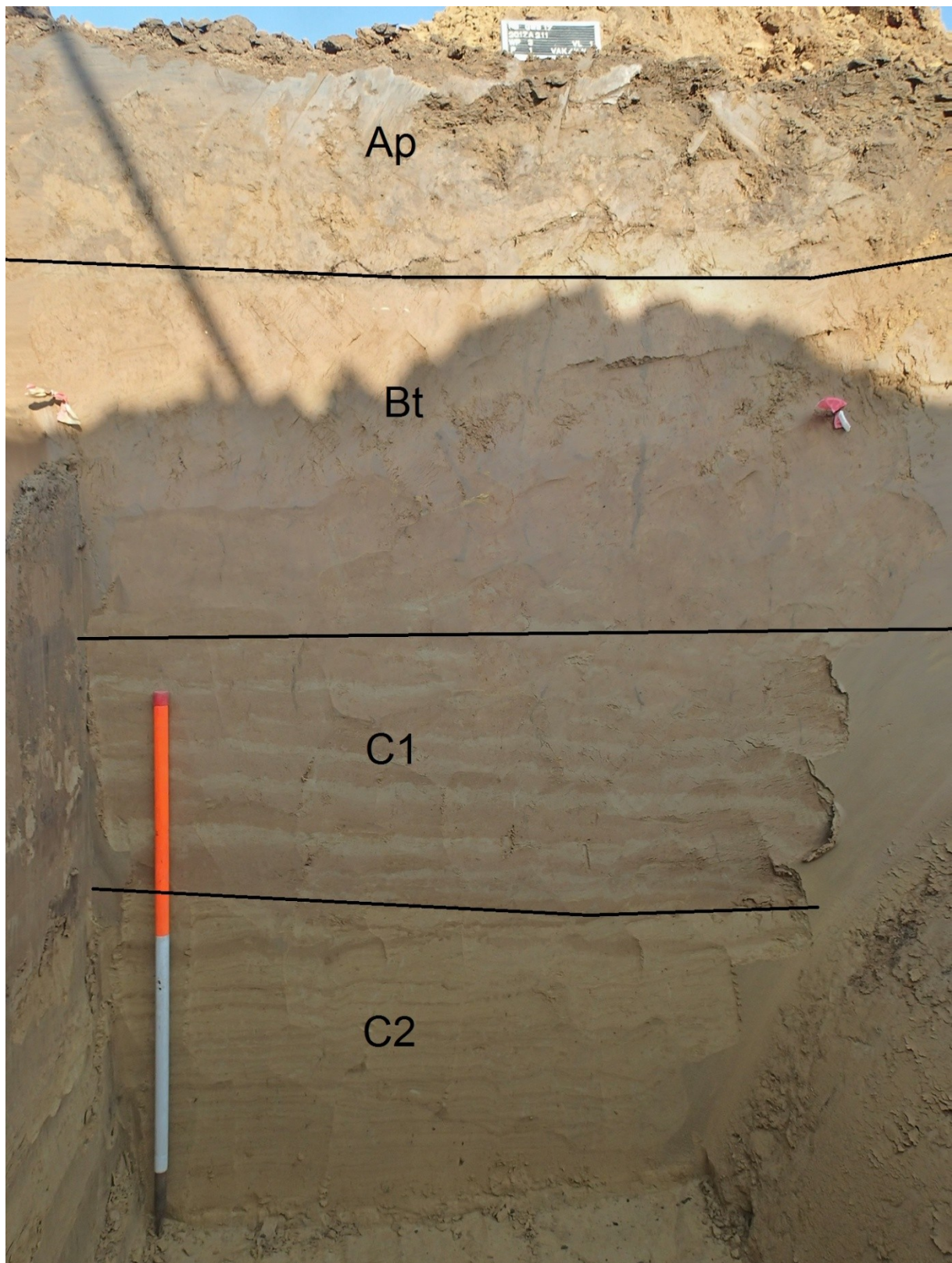

Fig. 8. Profiel P1.

Binnen het projectgebied werd één bodemtype aangetroffen Abp (droge leembodem zonder profielontwikkeling). Er werd één profiel opgekuist en volledig beschreven.

Profiel P1 vertoont 4 horizonten. De bovenste horizont (Ap) bestond uit donker grijze tot grijsbruine leem en is 40 cm dik. Daaronder bevond zich een klei-aanrijkingshorizont (H2, Bt). Dit bestond uit bruine leem en was 46 cm dik. Hieronder bevond zich een leemlaag

opgebouwd uit bruine en grijze laagjes (C1). Het betreft hier de Formatie van Gembloux, meer bepaald het lid van Hesbaye. Onder het lid van Hesbaye bevond zich een lichtere leemlaag. Deze laag was opgebouwd uit dikkere licht geelbruine zandleem en dunnere bruine leemlaagjes. Het betreft hier het lid van Oostakker, fluviatiele afzettingen uit het Weichseliaan (C2).

De profielontwikkeling kan omschreven worden als een alfisol met goede natuurlijke drainage (udalf) die ontwikkelde onder akkerland. Het bodemtype Abp komt regelmatig voor in de secundaire depressies in het leemgebied. In het FAO classificatiesysteem wordt dit bodemtype aangeduid als *colluvic regosol*.

2.2. ASSESSMENT VAN SPOREN EN STRUCTUREN

Er werden geen sporen of structuren aangetroffen binnen het projectgebied. Het gebrek aan grootschalige verstoringen en losse vondsten wijst er op dat het gaat om een historische realiteit.

2.3. ASSESSMENT VAN VONDSTEN

Tijdens het onderzoek werden geen vondsten aangetroffen binnen het projectgebied.

2.4. ASSESSMENT VAN STALEN

Binnen het projectgebied werden geen sporen of aardkundige elementen aangetroffen die een staalname vereisten.

2.5. CONSERVATIE-ASSESSMENT

Tijdens het onderzoek werden geen zaken aangetroffen die in aanmerking komen voor conservatie.

2.6. DATERING EN INTERPRETATIE VAN HET ONDERZOCHE GEBIED

Tijdens het onderzoek werden er geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen. De archeologische laag is mogelijk opgenomen in de ploeglaag. De totale afwezigheid van archeologische vondsten maakt dit scenario echter zeer onwaarschijnlijk. De afwezigheid van menselijke activiteit binnen het projectgebied lijkt de meest waarschijnlijke uitleg voor het ontbreken van archeologische sporen of vondsten.

2.7. AFWEGING VAN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit het bureauonderzoek kon de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed niet vastgesteld worden. Aangrenzend archeologisch vooronderzoek heeft ook geen archeologisch relevante sporen of vondsten opgeleverd.

2.8. VERWACHTING TEN AANZIEN VAN ARCHEOLOGISCH ERFGOED

Aangezien er geen archeologische sporen of vondsten zijn aangetroffen binnen het projectgebied wordt hier geen archeologisch erfgoed verwacht.

3. INTERPRETATIE VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

3.1. INTERPRETATIE VAN SPOREN EN STRUCTUREN

Er zijn geen sporen aangetroffen bij het onderzoek.

3.2. INTERPRETATIE VAN VONDSTEN

Er zijn geen vondsten aangetroffen bij het onderzoek.

3.3. RESULTATEN VAN STAALNAMES

In het kader van het onderzoek werden geen stalen genomen.

3.4. CONSERVATIERAPPORT

In het kader van het onderzoek werd geen conservatie uitgevoerd.

3.5. SYNTHESE

Binnen het projectgebied werden er geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen.

Aangaande de onderzoeksvragen kunnen volgende antwoorden geformuleerd worden:

- Welke zijn de waargenomen horizonten, beschrijving + duiding?
 - o Binnen het projectgebied is sprake van een bodem van het type Abp, een droge leembodem zonder profielontwikkeling. Deze bodem wordt gekenmerkt door een Ap-horizont, een laag colluvium (CI) en C-horizont.
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
 - o Er ontbreekt geen horizont.
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
 - o Het aangetroffen profiel stemt goed overeen met het type bodem dat op de onderzoeks-site te verwachten valt. Deze gronden komen voor in colluviale droge leemdepressies. De gronden bestaan uit leemmateriaal geërodeerd van de hoger liggende plateaugronden. Het bovenste deel van het colluvium is verwerkt in de ploeglaag.
- Is er sprake van een of meerdere begraven bodems?
 - o Neen
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving.
 - o Neen
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
 - o Niet van toepassing
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
 - o Niet van toepassing
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
 - o Niet van toepassing
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
 - o Niet van toepassing
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
 - o Niet van toepassing
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
 - o Neen
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
 - o Neen
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologisch vindplaatsen?
 - o Niet van toepassing
- Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?

- Niet van toepassing
- Wat is de relatie tussen de bodem en de landschappelijke context (landschap algemeen, geomorfologie, ...)?
 - Deze gronden komen voor in colluviale droge leemdepressies. De gronden bestaan uit leemmateriaal geërodeerd van de hoger liggende plateau gronden.
- Is er een bodemkundige verklaring voor de partiële afwezigheid van archeologische sporen? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?
 - Neen. Er is geen partiële afwezigheid van archeologische sporen.
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)?
 - Er bevinden zich geen archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
 - Er bevinden zich geen archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?
 - Er bevinden zich geen archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied
- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
 - Er bevinden zich geen waardevolle archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied, er is dan ook geen impact.
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud *in situ*)?
 - Er bevinden zich geen waardevolle archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet *in situ* bewaard kunnen blijven:
 - Er bevinden zich geen waardevolle archeologische vindplaatsen binnen het projectgebied
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
 - Geen
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
 - Neen
- Welke zone komt in aanmerking voor vervolgonderzoek? Welke spoordensiteit kan verwacht worden?
 - Geen

4. SAMENVATTING

Naar aanleiding van de bouw van een nieuwe school aan de Groot Bijgaardenstraat te Ruisbroek (Sint-Pieters-Leeuw) werd een bureauonderzoek en daaropvolgende prospectie met ingreep in de bodem uitgevoerd. Het doel van de prospectie was een archeologische evaluatie van het terrein. Om dit te bekomen werd het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd. Hiervoor werden vijf proefsleuven aangelegd. Deze hadden telkens een breedte van 2,5 m en een maximale tussenafstand van 15 m. Door middel van deze techniek werd in totaal 821,50 m² of 14,55% van het projectgebied onderzocht.

Bij het onderzoek werden geen archeologische sporen of vondsten aangetroffen. Wel werden kleine, plaatselijke recente verstoringen aangetroffen in drie van de vijf sleuven.

Verder onderzoek zou geen reële kenniswinst opleveren en wordt niet aangeraden.

5. BIBLIOGRAFIE

5.1. GERAADPLEEGDE LITERATUUR

SCHROYEN, K., BUFFEL, P., & MATTHIJS, J. 2003, *Toelichtingen bij de Quartairgeologische kaart: kaartblad 31-39, Brussel-Nijvel*, Brussel.

VAN RANST E. & SYS C. 2000: *Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)*, Gent.

5.2. CARTOGRAFISCHE EN ICONOGRAFISCHE BRONNEN

BOGEMANS F. 2005: *Quartairgeologische overzichtskaart van Vlaanderen 1:200.000: In opdracht van Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Natuurlijke Rijkdommen en Energie [shp]*, Brussel

GDI-VLAANDEREN 2016: *Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen II, raster 1 m*

GDI-VLAANDEREN 2017: *GRB Administratief perceel*

6. BIJLAGEN

- Lijst van plannen en kaarten
- Tekeningenlijst
- Fotolijst
- Allesporenkaart
- Beschrijving van aangelegde referentieprofielen
- Foto's van aangelegde referentieprofielen